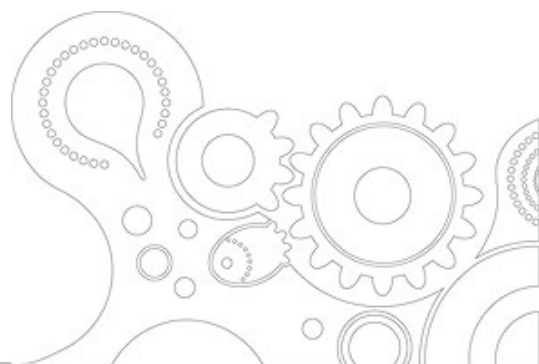

Høring

Forslag til revidert forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester i Harstad kommune.

Forslag til revidert forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester

Harstad kommune sender forslag til nye elementer til revidert forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester på høring.

Forslag til revidert forskrift er ikke utarbeidet og innspill til denne høring vil gir grunnlag for utforming av revidert forskrift.

Bakgrunn

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2a pålegger kommunen å utarbeide en kommunal forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig tilrettelagt for heldøgns tjenester. Slik forskrift ble vedtatt i juni 2017. Nye krav og behov begrunner en revisjon av forskriften. Kommunestyret har vedtatt å vurdere ny forskrift.

Revidert forskrift

Revisjon av forskriften vil omfatte problemstillinger om samboergaranti, avklaring på saksbehandling og tilbud for søkere fra andre kommuner, ventelistesystem med ventelistegaranti og muligheten for valg av sykehjem.

Høring

Forslag til nye elementer til revisjon av forskrift sendes med dette ut til åpen høring. Alle som ønsker det, privatpersoner, organisasjoner/lag/foreninger og offentlige etater kan gi høringssvar.

Sakens dokumenter er tilgjengelig på kommunens nettsider under kunngjøringer og legges ut i papirformat på Servicetorget Harstad kommune rådhus 1.

Høringsinnspill sendes skriftlig innen 5. mai 2021 på eget skjema til postmottak@harstad.kommune.no eller returneres pr post til: Harstad kommune, Postmottak, Postboks 1000, 9479 Harstad.

Videre prosess

Alle høringsinnspill vurderes og forskriften blir eventuelt justert. Forslag til revidert forskrift behandles av Harstad kommunestyre 24. juni 2021.

Vedlegg:

1. Høringsnotat – beskrivelse av nye elementer til revidert forskrift
2. Dagens forskrift
3. Skjema for høringsuttalelse

Vedlegg 1: Høringsnotat

Forslag til revidert kommunal forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester.

Innledning

Harstad kommune har vedtatt lokal forskrift, **Forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester**. Forskriften er vedtatt av Harstad kommunestyret i egen sak 22. juni 2017.

Med bakgrunn i endringer i annet lovverk og uklarheter i bestemmelser i lokal forskrift, har kommunestyret bestemt å vurdere dagens forskrift.

Når en lov eller forskrift delegerer myndighet til en kommune til å fastsette forskrifter, betyr dette i praksis kommunestyret. I kommuneloven § 6 heter det at det er kommunestyret som treffer vedtak på vegne av kommunen, hvis ikke annet er bestemt i lov eller delegasjonsvedtak.

Fastsettelse av ny forskrift gjøres av kommunestyret, og før vedtak fattes gjennomføres en høring hvor hensikten er å gi dem som vil bli berørt, en mulighet til komme med sine synspunkter på forslaget. Høringsuttalelsene kan også bidra til å få saken tilstrekkelig utredet.

Bakgrunn

§ 3-2 a andre ledd i helse- og omsorgstjenesteloven innebærer en plikt for de enkelte kommunene å utarbeide kommunal forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig tilrettelagt for heldøgns tjenester.

Harstad kommune har vedtatt kommunal forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Forskrift er utarbeidet med hjemmel i lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. § 3-2a.

Hensikt med forskriften er å gi kriterier som skal bidra til bedre forutsigbarhet og mer åpenhet rundt tildelingsprosessen. Forskriften skal bidra til å tydeliggjøre hvilke tjenester som kan forventes i egen kommune. Pasientens og brukerens rett til vedtak i dette systemet skal gi trygghet for at vedkommende behov er sett, og at et kommunalt tilbud om sykehjemsplass eller tilsvarende bolig er der når behovet oppstår.

Endringer i lovverket, samt resultat av statsforvalterens tilbakemelding på kommunal praksis, tilsier at dagens lokale forskrift må endres i forhold til nye krav og forventninger.

Dagens forskrift er vedlagt i slutten av dette dokumentet.

Problemstillingen

Følgende nye elementer vurderes inntatt i revidert forskrift.

- Par som ønsker det skal kunne bo sammen på sykehjem

- Forskrift om en verdig eldreomsorg hjemler at par som ønsker det skal kunne bo sammen
- Lokal forskrift må beskrive samme mulighet
- Definerings og avklaring om søkere fra andre kommuner, og søkere fra annen kommune som har et tilbud i annen kommune på søketidspunktet
  - Alle innbyggere i nasjonen kan fritt velge hvor de ønsker å bo
  - En person som er avhengig av HO-tjenester for å kunne klare seg, må kunne søke til ny bostedskommune om HO-tjenester før flytting gjennomføres, slik at tjenester kan ivaretas fra første dag i ny kommune
- Definerings og avklaring på venteliste og maksimal tid på venteliste
  - Ventelistesystem for plass i sykehjem må fremgå av kommunale retningslinjer slik at allmenheten kan forstå systemet
  - Dagens ventelistesystem er utformet slik at person som har fått innvilget plass i sykehjem blir satt på venteliste om det ikke er ledig kapasitet og kan risikere å stå på venteliste over lang tid
  - Kommunen skal tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre personen nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester, og kan da ikke settes på venteliste. Kommunen må etablere et alternativt 24/7 tilbud.
- Definerings og avklaring på søkers mulighet til valg av sykehjem/omsorgsbolig
  - Det vil fra et pasientperspektiv være ønskelig å få plass på det sykehjemmet en ønsker, men det vil fra kommunens side være utfordrende å ha ledig kapasitet i alle sykehjem til enhver tid

Forslag til nye elementer i revidert forskrift:

Par som ønsker det skal kunne bo sammen på sykehjem	
Begrunnelse	<ul style="list-style-type: none"> • Forskrift om en verdig eldreomsorg hjemler at par skal kunne bo sammen på sykehjem. Kommunal forskrift må hjemle samme mulighet. • Forskrift om en verdig eldreomsorg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tjenestetilbudet skal innrettes i respekt for den enkeltes selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel og sikre at medisinske behov blir ivaretatt. For å oppnå disse målsettingene skal tjenestetilbudet legge til rette for følgende hensyn ivaretas: <ul style="list-style-type: none"> ○ I) at par som ønsker det skal kunne bo sammen
Beskrivelse og vurdering	<ul style="list-style-type: none"> • En pasient har ikke rett til, men kommunen skal legge til rette for et slikt ønske • Pasient kan ha samboer om det er forsvarlig for pasient, for de andre på sykehjemmet og for andre som har behov for plass i sykehjem • Ikke alle sykehjem kan ivareta et samboerskap på grunn av fysiske begrensninger i sykehjemmet • Et ønske om samboerskap vil være et element i behovsvurderingen i forbindelse med søknad og saksbehandling • Det skal ved søknad og saksbehandling vurderes og fremmes alternative løsninger for samboer som ønsker å bo sammen med pasient

	<ul style="list-style-type: none"> • Et tilbud til samboer på sykehjem skal eventuelt være kostnadsnøytralt, at samboer betaler for faktiske kostnader. • Samboer kan ikke få et ordinært tjenestetilbud, men kun et botilbud og belastes egenandel for sin del av oppholdet • Samboer kan ikke få eget rom, da dette opptar en pasientplass • Samboers behov for helse- og omsorgstjenester må være et element i vurdering
Forslag	<ul style="list-style-type: none"> • Forskriften hjemler at par som ønsker det skal kunne bo sammen på sykehjem
Konsekvenser	<ul style="list-style-type: none"> • Forventes at praktiske tilrettelegginger i sykehjem vil medføre endringer i drift og ressursbruk • På lengre sikt vil det måtte planlegges for dobbeltrom i nye sykehjem og ved ombygging av eldre sykehjem
Tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides retningslinjer med kriterier for muligheter og begrensninger • Det utarbeides retningslinjer som regulerer boforholdet til samboer, betaling for tjenester/mat/etc

Søknad om plass i sykehjem fra søker som oppholder seg i annen kommune	
Begrunnelse	<ul style="list-style-type: none"> • Alle innbyggere i nasjonen kan fritt velge hvor de ønsker å bosette seg. • Person som er avhengig av helse- og omsorgstjenester for å kunne klare seg, må kunne søke til ny bostedskommune om tjenester før flytting gjennomføres, slik at tjenester kan ivaretas fra første dag i ny kommune
Beskrivelse og vurdering	<ul style="list-style-type: none"> • Alle kan søke og har rett til å få sin søknad behandlet innen rimelig tid, uavhengig om søknad kommer fra person som oppholder seg egen kommune eller oppholder seg i annen kommune • Personer fra andre kommuner som ønsker å flytte til Harstad, har rett til å få behandlet sin søknad uavhengig om de har et tilbud i sin oppholdskommune • Personer som har sykehjems plass i annen kommune vil kunne risikere å få et annet tilbud på et lavere nivå i Harstad, enn det de har i annen kommune. Dette fordi Harstad kommune kan ha et høyere nivå hjemmetjeneste-tilbudet enn det tilbudet kommunen personen kommer fra har.
Forslag	<ul style="list-style-type: none"> • Forskriften hjemler at alle søkere uavhengig fra hvor de søker har samme rettighet til søknad, saksbehandling, vedtak og venteliste
Konsekvenser	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen konsekvenser forventes
Tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides retningslinjer som beskriver søknadsprosessen og begrunner at personer i gitte tilfeller kan tilbys tilbud på et annet nivå enn sykehjem

Venteliste og ventetid	
Begrunnelse	<ul style="list-style-type: none"> • Helse- og omsorgstjenesteloven pålegger kommunen å tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester og pasient kan ikke settes på venteliste • Det er nasjonale kriterier for hvem som har rett til å stå på venteliste dersom det ikke er ledig plass • Kommunens plikt til å ivareta alternative tilbud i påvente av ledig plass, er lovfestet • Det er nasjonale kriterier for hvordan kommunen skal prioritere personer fra venteliste til neste ledige plass • God forvaltningsskikk tilsier at pasient skal ha en reell tidsangivelse på når sykehjemstilbudet kan iverksettes
Beskrivelse og vurdering	<ul style="list-style-type: none"> • Pasient som kommunen vurderer at ikke lenger kan ivaretas forsvarlig i hjemmet og som ønsker plass i sykehjem eller tilsvarende bolig, har rett til slik plass umiddelbart. I slike tilfeller kan personen ikke settes på venteliste. Alternativer kan være kjøp av plass utenfor kommunen, eller å etablere et 24/7-tilbud i eget hjem. • Hvor lenge bør en pasient stå på venteliste, sett i forhold til ventetid og gjennomsnittlig levetid på sykehjem? – skal det i forskriften gis en maksimal ventetid? Hvor lang ventetid kan anses som forsvarlig og verdig? • Når liggetid kanskje er i underkant av 2 år på sykehjem, så er det hverken forsvarlig eller verdig at pasient må vente lenge på plass. I Troms fylke (2018) fikk 91% tildelt sykehjemsplass innen 15 dager etter at kommunalt vedtak ble fattet. • Dagens ventelistesystem er utformet slik at ledig plass prioriteres den som har størst behov, og ikke etter ventetid. • Person som har et sykehjemstilbud i annen kommune vil ikke blir prioritert til plass og flytting kan ikke gjennomføres. • Et ventelistesystem med en gitt maksimal ventetid vil gi alle med vedtak en plass innen en viss tid.
Forslag	<ul style="list-style-type: none"> • Forskriften hjemler en maksimal ventetid på 12 uker
Konsekvenser	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen må under visse omstendigheter etablere et heldøgns hjemmetjenestetilbud for personer i venteliste for plass i sykehjem, et tiltak som vi være svært ressurskrevende og kostbart. • Dagens kapasitet på sykehjemsplasser må økes.
Tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides retningslinjer for ventelistesystem og system for offentliggjøring av ventelistedata

Brukers valg av sykehjem	
Begrunnelse	<ul style="list-style-type: none"> • Det vil fra et pasientperspektiv være ønskelig å få plass i det sykehjemmet søkeren selv ønsker, brukerens behov og ønsker skal vektlegges i stor grad
Beskrivelse og vurdering	<ul style="list-style-type: none"> • Hovedregel er i dag at pasient får sykehjems plass i Harstad kommune og tildeles plass på det sykehjem som har ledig kapasitet • Pasient kan be om plass på spesifikt sykehjem, men har ikke krav til spesifikt sykehjem. Pasient kan velge å ikke ta imot tildelt plass og be om alternativt tiltak og bli satt på venteliste til aktuelt sykehjem. Pasient vil ikke automatisk få neste ledige plass på ønsket sykehjem, da andre pasienter som har større behov vil kunne bli prioritert foran. • Pasient kan søke om å flytte fra et sykehjem til annet sykehjem • Hvordan skal sak om pasient som ikke ønsker å ta tildelt plass og ønsker å stå på venteliste til et spesifikt sykehjem, behandles og prioriteres innenfor venteliste reglementet? • Hvordan skal sak om pasient som blir tildelt en spesialplass og ikke ønsker å bo på aktuelt sykehjem, vurderes og behandles? • Skal personer som frasier seg en plass og ønsker å vente på ledig plass annet sted, regnes som formelle ventelistepasienter?
Forslag	<ul style="list-style-type: none"> • Forskriften hjemler ikke fritt valg av sykehjem
Konsekvenser	<ul style="list-style-type: none"> • Det vil være vanskelig å dimensjonere tilbudet slik at alle sykehjem har ledig kapasitet for å ta inn nye pasienter – sykehjems plasser er en begrenset ressurs
Tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Det utarbeides retningslinjer for praktisering av ønske og behov for flytting mellom sykehjem

Vedlegg 2: Dagens forskrift

Forskrift med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester.

Hjemmel: Fastsatt av Harstad kommunestyre 22. juni 2017 med hjemmel i lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-2a og lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven) § 2-1e.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å gi kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særlig tilrettelagt for heldøgns tjenester til personer over 67 år. Forskriften skal bedre rettsstillingen til pasienter, og bidra til en bedre forutsigbarhet i tildelingsprosessen.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for alle som bor eller oppholder seg i Harstad kommune og som har behov for langtidsopphold i sykehjem eller bolig med heldøgns omsorg særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester.

§ 3 Definisjoner

Sykehjem

- Sykehjem er en institusjon etter helse- og omsorgstjenesteloven og er et tilbud for personer med behov for omfattende helse- og omsorgstjenester.
- Langtidsplass i sykehjem er et varig tilbud for personer med heldøgns helse- og omsorgsbehov.

Bolig med heldøgns omsorg

- Bolig med heldøgns omsorg er en tilrettelagt bolig for ulike målgrupper som har et hjemmebasert tjenestetilbud. Boligen har tilgang til helsepersonell hele døgnet.
- Bolig med heldøgns omsorg kan være et varig tilbud for personer med heldøgns helse- og omsorgsbehov.

§ 4 Tjenesten langtidsopphold i sykehjem eller bolig med heldøgns omsorg

Kommunen har institusjonsplasser i form av sykehjem som er tilrettelagt for utredning, behandling, rehabilitering og avlastning. Sykehjem er tilrettelagt for personer som har et omfattende behov for døgkontinuerlig behandling og omsorg.

Opphold i spesialplasser i sykehjem (skjermet/forsterket enhet, palliasjon, dement, rus) forutsetter at spesielle behov foreligger.

De som bor i bolig med heldøgns omsorg får bo i omgivelser som er tilrettelagt for deres spesielle behov, og de får behandling og omsorg av helsepersonell med nødvendig kompetanse. Boligene har fast, stasjonær bemanning som skal sikre stabilitet og trygghet for de som bor der. Tjenester tildeles ut fra individuell vurdering.

Det enkelte sykehjem og bolig med heldøgns omsorg er organisert for ulike målgrupper og har egne retningslinjer som beskriver tjenesten og boligen. Tjenester og bolig har egne betalingsordninger. Ved vesentlig endringer i helsetilstand, funksjon og behov, kan pasient bli flyttet til annet tilbud. Omgjøring av vedtak kan gjøres dersom søkers situasjon endrer seg vesentlig og nytt vedtak kreves. Ektefelle/samboer kan bo sammen med pasient i sykehjem om ektefelle/samboer tilfredsstillende kriterier for tildeling av langtidsopphold og hvor det er faglig forsvarlig. Ektefelle/samboer kan bo sammen med pasient i bolig med heldøgns omsorg.

§ 5 Kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller bolig med heldøgns omsorg

Pasient har rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Laveste effektive omsorgsnivå legges til grunn ved tildeling av tjenester. Tjenester på et lavere nivå skal være vurdert før langtidsopphold tildeles. Pasient må ha et varig behov.

Det gjøres en helhetlig vurdering av søkers behov:

- Funksjonsnivå, egenomsorg, helsetilstand, familiesituasjon og bolig
- Hjelpemidler og velferdsteknologiske løsninger
- Andre relevante tiltak som tidsbegrenset vurderingsopphold i institusjon, dagtilbud, utvidet hjemmetjenester og bedre tilrettelegging i hjemmet skal på forhånd være utprøvd eller vurdert
- Oppdatert datasett som beskriver bistandsbehov til personer som søker om eller mottar pleie- og omsorgstjenester, og hvilke tjenester kommunen gir
- Kartlegging av pårørende/nettverk
- Opplysninger fra pasient og fra pårørende/verge etter samtykke.
- Medisinske opplysninger og diagnoser fra fastlege og/eller sykehus
- Hovedkriteriet for tildeling av langtidsopphold i sykehjem er slik at pasient har et behov for helse- og omsorgstjenester som er slik at andre tjenester ikke gir pasient forsvarlig helsehjelp.
- Der det ikke foreligger et sosialt nettverk eller offentlig hjelp som kan kompensere for pasients funksjonstap i eget hjem kan gi grunnlag for langtidsplass i sykehjem eller bolig med heldøgns omsorg
- Langtidsplass i sykehjem er som hovedregel forbeholdt personer over 67 år

§ 6 Endring av pasientens situasjon

Ved vesentlig endring av helsetilstand, funksjon og behov kan pasient i langtidsopphold i sykehjem overføres til annen tjeneste der dette vurderes forsvarlig.

§ 7 Venteliste

Dersom søker fyller kriteriene og er best tjent med langtidsopphold, men kan få forsvarlige helse- og omsorgstjenester i hjemmet og/eller korttidsopphold i sykehjem i påvente av langtidsopphold, skal kommunen sette søker på venteliste dersom det ikke er ledig langtidsplass.

Ved ledig langtidsplass innenfor rett målgruppe skal alle pasienter på venteliste vurderes på lik linje med nye søkere. Ved ledig langtidsplass skal den med størst behov prioriteres.

Personer som står på venteliste, skal få nødvendige tjenester for å sikre forsvarlig helsehjelp i ventetiden.

Ved endring av helsetilstand og/eller andre vesentlige forhold i ventetiden, skal det gjøres ny vurdering og prioritering.

§ 8 Saksbehandling, vedtak og klagerett

Tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller bolig med heldøgns omsorg skjer på bakgrunn av søknad, helseopplysninger og vurdering av behov, jmf § 5.

Det fattes enkeltvedtak. Enkeltvedtak kan påklages innen 4 uker

§ 9 Egenandel

Pasient i sykehjem og bolig med heldøgns omsorg betaler egenandel for tjenester og opphold som følger av Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester av 16. desember 2011 nr 1349.

Pasient i bolig med heldøgns omsorg betaler egenandel for ulike servicetjenester og husleie. Nivå og omfang bestemmes av vedtak i kommunens virksomhetsplan.

§ 10 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2017.

Vedlegg 3: Skjema for høringsinnspill

Skjema returneres pr e-post til Harstad kommune:

postmottak@harstad.kommune.no

Skjema kan også returneres pr post til: Harstad kommune, Postmottak, Postboks 1000, 9479 Harstad.

Organisasjonens navn	
Kontaktperson	
Privat-person	
Telefon	
e-postadresse	
Dato	
Kommunens RefNr	2017/1200

Skriv inn innspill under.